Rattanakosin Journal of Social Sciences and Humanities: RJSH
Volume 5 Issue 1, 2023, P.65-75
Online ISSN: 2730-4116
Research Article

การพัฒนาระบบการบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel

The Development of Accounting System for Community Financial Institutions, Bang Rakam Subdistrict, Bang Len District, Nakhon Pathom Province with Microsoft Excel

ปิยดา พฤกสวัสดิ์นนท์[1*], วรรนา มั่นศรีจันทร์[2], วิกานดา ฉิมจินดา[3], มะลิวรรณ พฤกษชัยกุล[4] และ วาสุกาญจน์ งามโฉม[5] ,

[1]คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, [2,3,4]วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม,
[5]คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
E-mail: [1]piyada.ph@up.ac.th, [2]wanna123lek@gmail.com, [3]wikanda552288@gmail.com
[4]maliwan.cat@gmail.com, [5]wasukarn.nga@rmutr.ac.th
[*]Corresponding author, email: piyada.ph@up.ac.th

Received: Apr 12, 2023 Accepted: Apr 27, 2023, Published: Apr 30, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาระบบบัญชีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้แบบฟอร์มและการใช้งานระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้นสำหรับสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ ระบบบัญชีที่พัฒนาจากโปรแกรม Microsoft Excel และแบบประเมินความพึงพอใจการใช้แบบฟอร์มและการใช้งานระบบบัญชี ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ เจ้าหน้าที่บัญชีของสถาบันการเงินชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินชุมชนของตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 50 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจ ผลการวิจัย พบว่า ระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยความพึงพอใจต่อระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้นสำหรับสถาบันการเงินชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.47 คะแนน ประกอบด้วยความพึงใจการใช้แบบฟอร์มระบบบัญชีในภาพรวม ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.44 คะแนน และความพึงพอใจในภาพรวมการใช้งานระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้น ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.49 คะแนน

คำสำคัญ: การพัฒนา, ระบบบัญชี, แบบฟอร์มระบบบัญชี, สถาบันการเงินชุมชน

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop an accounting system that was appropriate and in line with community financial institutions of Bang Rakam subdistrict, Bang Len district, Nakhon Pathom Province and 2) study the satisfaction level of using the developed accounting system and forms. The tools used for the study included an accounting system developed from Microsoft Excel software and a satisfaction evaluation form for the use of forms and the accounting system. The study population included accounting staff of the community financial institutions and related staff of Bang Rakam subdistrict, Bang Len district, Nakhon Pathom province, totaling 50 people. Data were collected and analyzed by using descriptive statistics which consists of frequency, percentage, mean and standard deviation of satisfaction rating. The results of this research found that the developed accounting system was appropriate and in line with the community financial institutions of Bang Rakam subdistrict, Bang Len district, Nakhon Pathom province. The overall satisfaction level for the developed accounting system was high, with an average score of 4.47, including satisfaction with the use of forms and the accounting system in general, with an average score of 4.44 and 4.49, respectively.

Keywords: Development, Accounting system, Accounting system form, Community financial institution

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันการเงินชุมชนนับเป็นอีกยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลกำหนดขึ้นเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ซึ่งเป็นการดำเนินการต่อเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 ที่มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาที่มีกระบวนการที่บูรณาการทุกด้านในการเชื่อมโยงกัน และใช้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทยร่วมกับปรัชญาของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่นโดยมีชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตของตนเอง มีการสร้างเสริมกระบนการเรียนรู้เชื่อมโยงร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2564) รัฐบาลได้สนับสนุนกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินโดยจัดสรรงบประมาณตามโครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐให้กับสถาบันการเงินซึ่งจะระดมเงินออกจากประชาชนในรูปแบบต่างกันแล้วให้ผู้ที่ต้องการกู้ยืมไปลงทุนในกิจการของตนทำให้กองทุนหมู่บ้านได้มีโอกาสในการพัฒนากิจกรรมภายใต้กลไกประชารัฐของรัฐบาล เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการประกอบอาชีพการผลิตสินค้าและบริการที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนให้ดีขึ้น

การขาดโอกาสที่จะเข้าถึงแหล่งเงินทุนหลายครัวเรือนต้องพึ่งหนี้นอกระบบ เนื่องจากระบบการเงินของธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปไม่มีสินเชื่อไปยังผู้มีรายได้น้อยหรือยากจนได้อย่างทั่วถึง รัฐบาลมีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สร้างความเป็นธรรมและสร้างโอกาสให้ประชาชน สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพและมีรายได้ที่มั่นคงอย่างทั่วถึง โดยความเหลื่อมล้ำด้านรายได้จะสะท้อนจากค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) และสะท้อนจากส่วนแบ่งรายได้ของประชากรในกลุ่มต่าง ๆ ตามระดับรายได้ นโยบายและการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อลดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมซึ่งเป็นนโยบาย (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12, 2560)

ในปัจจุบันระบบการทำงานของสถาบันการเงินชุมชนมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาจัดการงานเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ สถาบันการเงินชุมชนแต่ละแห่งมีนโยบายและการให้บริการที่ต่างกันทั้งในด้านเงินฝาก การให้สินเชื่อ ดังนั้นการพัฒนาระบบงานทางด้าน การจัดการการเงินให้กับสถาบันการเงินชุมชนให้ครอบคลุมทุกความต้องการจึงเป็นสิ่งจำเป็น สถาบันการเงินชุมชนแต่ละแห่งมีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน หากสถาบันการเงินชุมชนมีระบบงานทางด้านสารสนเทศที่ดีเข้ามาช่วยในการทำงานจะสามารถอำนวยความสะดวกให้กับคณะกรรมการในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

สถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมจัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ด้วยความร่วมมือของชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่นหรือภาคีที่เกี่ยวข้อง และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2548 จากสมาชิก 286 คน เงินออมเริ่มแรก 1 ล้านบาทเศษ สถาบันการเงินชุมชนคาดหวังในการเป็นแกนกลางในการแก้ปัญหาหนี้สินของชุมชนโดยเฉพาะหนี้นอกระบบ โดยทำหน้าที่เปิดให้บริการทางการเงินพื้นฐาน เช่น รับฝากเงิน ถอนเงิน กู้ยืมเงิน ซึ่งการทำธุรกรรมเหล่านี้อยู่ภายใต้กรอบพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (ยุทธชัย สกุลพฤทธิ์, 2552; สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2564) ปัจจุบันสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำพึ่งเริ่มจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจได้ไม่นาน ข้อมูลทางด้านการบัญชีและการเงินถูกจัดเก็บเก็บในรูปแบบเอกสาร และการเขียนด้วยลายมือ ทำให้เกิดความยุ่งยากในดำเนินงาน มีโอกาสเกิดความผิดพลาดมากและเกิดความล่าช้าในการให้บริการแก่สมาชิก

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าหากสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำมีระบบบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน/กลุ่มฌาปนกิจด้วยระบบคอมพิวเตอร์จะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยมีความประสงค์จะดำเนินการพัฒนาระบบการบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมเพื่อใช้ในการบริหารงาน ติดตามผลการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นองค์กรการเงินในชุมชนที่ถูกกำหนดโดยนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้ชุมชนมีแหล่งทุนที่เป็นของชุมชนเอง หากสถาบันการเงินชุมชนมีการดำเนินงานที่ดีมีวิธีการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ และส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกทุกคนในชุมชนที่ดีขึ้นกว่าเดิม ทำให้สถาบันการเงินชุมชนมีความเข้มแข็งและความพร้อม สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นธนาคารชุมชนในโอกาสต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบบัญชีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้แบบฟอร์มและการใช้งานระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้น

3. นิยามปฏิบัติการ

1. ระบบบัญชี หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลทางบัญชีและการเงินอย่างเป็นระบบแบบแผน เพื่อให้ง่ายในการค้นหา มีความสะดวกในการแสดงผลการดำเนินการ

2. การพัฒนาระบบบัญชี หมายถึง การจัดทำระบบบัญชีให้มีรูปแบบ แนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพื่อให้สามารถสรุปและประมวลผลการดำเนินงานและฐานะทางบัญชีและการเงินได้อย่างสมบูรณ์ สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการได้อย่างถูกต้อง

3. แบบฟอร์มระบบบัญชี หมายถึง แบบฟอร์มเอกสารหลักฐานรายการค้า สมุดบัญชีรายงานทางการเงิน

4. สถาบันการเงินชุมชน หมายถึง สถาบันการเงินของชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตด้านตัวแปรดังนี้ ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่บัญชีและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในการใช้แบบฟอร์มระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินและการใช้งานระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่บัญชีของสถาบันการเงินชุมชน จำนวน 5 คนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินชุมชนของตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 45 คน รวม 50 คน

5. การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมมีแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญซึ่งใช้เป็นแนวทางในการศึกษา (มนัสชัย กีรติผจญ, 2563; วิไล วีระปรียและคณะ 2563 และสุขุม โพธิสวัสดิ์, 2561) ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการวางระบบบัญชี ซึ่งในปัจจุบันมีการนำระบบคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในงานวางระบบบัญชีให้มีความสมบูรณ์และทันสมัยมากขึ้น ส่งผลให้แบบฟอร์ม เอกสารทางการบัญชี สมุดบัญชี รายงานทางการเงินมีรูปแบบที่ทันสมัย มีสะดวกในการใช้งาน และมีเนื้อหาสาระครบถ้วนตามข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับการวางระบบบัญชี การวางระบบบัญชีที่ดีต้องมีการสอดคล้องกับรูปแบบของการประกอบธุรกิจ เช่น กิจการเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท จำกัด บริษัท มหาชน จำกัด ประเภทของการประกอบธุรกิจ เช่น ธุรกิจการบริการ ธุรกิจซื้อมาขายไป หรือธุรกิจการพาณิชย์ รวมถึงสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

ส่วนประกอบสำคัญของระบบบัญชี ประกอบด้วย 1) เอกสารและบันทึกทางการบัญชี ได้แก่ แบบฟอร์มต่าง ๆ สมุดลงรายการเบื้องต้นหรือสิ่งอื่นที่ใช้ทดแทนสมุดลงรายการเบื้องต้น บัญชีแยกประเภท รายงานหรืองบต่าง ๆ 2) วิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้แบบฟอร์ม 3) เครื่องจักรและเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ เพื่อช่วยประหยัดเวลา และลดข้อผิดพลาดอันเกิดจากการดำเนินงาน

ลำดับขั้นที่ผู้วางระบบบัญชีจะต้องเริ่มปฏิบัติงาน โดยเริ่มจาก 1) การสำรวจเพื่อศึกษาลักษณะของกิจการโดยละเอียด ได้แก่ รูปแบบกิจการ ผังการจัดสายงานขององค์กร รายการธุรกิจ 2) การร่างระบบบัญชีใหม่ให้เหมาะสมกับลักษณะกิจการ 3) การนำระบบออกมาปฏิบัติ และการติดตามผล

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการพัฒนาระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงิน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จัดเป็นงานวิจัยเชิงพัฒนา โดยขั้นตอนการดำเนินวิจัย สามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ ได้ 5 ขั้นตอน ตามแนวคิดลำดับขั้นของการวางระบบบัญชี และสอดคล้องกับทฤษฎี ADDIE Model (McGriff, 2000) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) การพัฒนา (Development) การนำไปใช้ (Implementation) การประเมินผล (Evaluation) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ (Analysis) ผู้วิจัยได้ศึกษาผังองค์กร ตลอดจนการบริหารงานภายในองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดของกิจการ/การบริการ การแยกประเภทของบัญชี รายงานงบการเงิน ผังการเดินทางของเอกสาร รายละเอียดของการกู้ยืม และทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากประธานกรรมการ กรรมการ เจ้าหน้าที่บัญชีและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน ขั้นตอนการทำงาน วิธีปฏิบัติงานประจำวัน การบันทึกบัญชี การจัดเก็บเอกสารของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับบัญชีและการเงิน ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานทุก ๆ ขั้นตอนของการทำงาน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบ เพื่อตรวจสอบว่างานส่วนที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายบัญชีสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่

การสัมภาษณ์นี้จะทำให้ผู้วิจัยทราบว่าการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนยังขาดในเรื่องระบบบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน/กลุ่มฌาปนกิจ เนื่องจากยังใช้การลงบัญชีด้วยระบบมือ สิ่งที่ทางสถาบันการเงินต้องการ คือ ระบบบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน/กลุ่มฌาปนกิจด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การออกแบบ (Design) ผู้วิจัยทำการออกแบบระบบบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน/กลุ่มฌาปนกิจที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถาบันการเงินตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม สอดคล้องกับกฎหมายบัญชี และกำหนดรหัสบัญชีพร้อมคำอธิบายซึ่งจะเป็นเครื่องมือช่วยผู้จัดทำบัญชีทำบัญชีได้สะดวก ง่ายต่อการพิจารณารายการบัญชีและการดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งส่วนประกอบสำคัญของระบบบัญชีได้แก่

2.1 ข้อมูลทะเบียนสมาชิก คือ การออกแบบการบันทึกข้อความลงในทะเบียนสมาชิก เช่น ลำดับบุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิก ชื่อสมาชิก เลขประจำตัวสมาชิก วัน/เดือน/ปีที่รับเข้าเป็นสมาชิก ที่อยู่ ชื่อผู้รับ

เงินสงเคราะห์ที่สมาชิกกำหนด ชื่อผู้จัดการศพที่สมาชิกระบุ ซึ่งจะทำให้ผู้จัดทำบัญชีดำเนินการค้นหาข้อมูลสมาชิกได้อย่างรวดเร็ว

2.2 การเก็บเงินฌาปนกิจ คือ การกำหนดรูปแบบรายละเอียดการเก็บเงินฌาปนกิจของสมาชิก เช่น วันที่ทำการเก็บเงินจากสมาชิกแต่ละเดือน จำนวนเงินที่ต้องชำระในแต่ละเดือน จำนวนเงินที่สมาชิกชำระในแต่ละเดือน

2.3 สมุดเงินสด คือ การออกแบบการบันทึกรายการขั้นต้นเกี่ยวกับเงินสด เช่น เช่น วัน/เดือน/ปีที่มีการรับจ่ายเงินจากหลักฐานการรับ-จ่าย เลขที่ใบสำคัญการรับ-จ่าย รายการบัญชีที่เกิดขึ้น รายการที่ทำให้เงินสดเพิ่ม-ลด

2.4 สมุดรายวันทั่วไป คือ การออกแบบการบันทึกรายการบัญชีขั้นต้นในรูปแบบเดบิต เครดิต เช่น วัน/เดือน/ปีที่มีรายการเกิดขึ้น บัญชีที่เกิดขึ้น (เดบิต/เครดิต) เลขที่เอกสารตามรายการที่เกิดขึ้น จำนวนที่จะนำไปบัญชีเดบิต/เครดิต นั้น ๆ

2.5 บัญชีแยกประเภท คือ การออกแบบบัญชีที่รวบรวมการบันทึกรายการทางการค้าที่เกิดขึ้นอย่างเป็นหมวดหมู่ เช่น วัน/เดือน/ปีที่มีการรับจ่ายเงินและสิ่งของจากหลักฐานการรับ-จ่าย เลขที่ใบสำคัญการรับ-จ่าย เลขหน้าสมุดบัญชีที่เกี่ยวข้อง จำนวนเงินที่ทำให้ทรัพย์สินเพิ่ม หนี้สินลด ทุนลด และการเกิดรายการค่าใช้จ่าย จำนวนเงินที่ทำให้ทรัพย์สินลด หนี้สินเพิ่ม ทุนเพิ่ม และเกิดรายการรายได้

2.6 งบแสดงฐานะการเงิน คือ การกำหนดรูปแบบการแสดงฐานะทางการเงินซึ่งประกอบด้วย 2 รายการ คือ 1) ด้านทรัพย์สิน 2) ด้านหนี้สินและทุน โดยเก็บยอดที่คงเหลือแต่ละบัญชีจากบัญชีแยกประเภท จากบัญชี 3 หมวด คือ หมวดทรัพย์สิน หนี้สิน และทุน

2.7 งบกำไร-ขาดทุน คือการกำหนดรูปแบบการแสดงผลประกอบการและการดำเนินการของกิจการประกอบด้วย รายการรายได้ รายการรายจ่าย และจำนวนเงินคงเหลือจากบัญชีแยกประเภท

2.8 รายการรับ-จ่ายเงินสงเคราะห์ในรอบปี คือ การออกแบบการบันทึกรายการรับ-จ่ายเกี่ยวกับเงินสงเคราะห์ของสมาชิก เช่น ลำดับที่ของสมาชิกที่ตายในรอบปี ชื่อ-สกุลของสมาชิกที่ตาย เลขทะเบียนประจำตัวของสมาชิกที่ตาย ลำดับศพที่ตายตั้งแต่เริ่มตั้งสมาคมถึงปัจจุบัน

3. การพัฒนา (Development) ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาระบบบัญชีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถาบันการเงินตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยใช้เครื่องมือหลัก คือ โปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งเป็นโปรแกรมสามัญประจำเครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถใช้จัดระเบียบของข้อมูล สร้างเอกสารที่ต้องมีการคำนวณเชื่อมโยงสูตร สร้างรายงานสรุปผลในมุมมองต่าง ๆ รวมถึงสามารถนำเสนอข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งกับงานทางด้านบัญชี การเงิน และการวางแผน รวมถึงการจัดทำคู่มือวิธีการในการใช้งาน/การปฏิบัติเกี่ยวกับระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้น

4. การนำไปใช้ (Implementation) หลังจากผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาระบบบัญชีเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่บัญชีของสถาบันการเงินชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินชุมชนของตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ทดลองใช้งานระบบบัญชีที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

5. การประเมินผล (Evaluation) ผู้วิจัยประเมินผลการใช้งานระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้แบบฟอร์มและการใช้งานระบบบัญชี แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมิน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบบัญชีของสถาบันการเงินชุมชนของตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท ที่มีคะแนนน้ำหนักเป็น 5 ระดับ แบ่งเป็นความพึงพอใจในการใช้แบบฟอร์มระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน จำนวน 6 ข้อ และความพึงพอใจในการใช้งานระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบประเมิน แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ สำหรับการปรับปรุงหรือพัฒนาระบบบัญชีที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้

ผู้ศึกษาได้นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญในสาขาจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงในเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของปริมาณคำถาม ความครอบคลุมและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์งานวิจัย และรวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงข้อคำถามนั้น ๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยสำหรับแบบประเมินส่วนที่ 2 ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2538)

คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	ระดับความพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	ระดับความพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

7. ผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์บริบทสถาบันการเงินชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยสัมภาษณ์เชิงลึกจากประธานกรรมการ กรรมการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน การบริหารจัดการยังขาดเรื่องระบบบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน/กลุ่มฌาปนกิจ เพราะยังใช้วิธีการลงบัญชีด้วยระบบมือ สิ่งที่ต้องการคือ ระบบบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน/กลุ่มฌาปนกิจด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. จากการประเมินผลการใช้งานระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้น จากแบบแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้แบบฟอร์มและการใช้งานระบบบัญชีสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมินจำนวน 50 คน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่บัญชีของสถาบันการเงินชุมชน จำนวน 5 คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 45 คน (ตารางที่ 1) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.0 ช่วงอายุ 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมา คือช่วงอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.0 จบการศึกษาระดับ ม.6/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาคือ ระดับ ปวส./อนุปริญญา และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 32.0 และ 30.0 ตามลำดับ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.0 ของผู้ตอบแบบประเมิน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ	หญิง	36	72.0
	ชาย	14	28.0
อายุ	20 – 30 ปี	32	64.0
	31 – 40 ปี	17	34.0
	41 – 50 ปี	1	2.0
ระดับการศึกษา	ม.6/ปวช.	18	36.0
	ปวส./อนุปริญญา	16	32.0
	ปริญญาตรี	15	30.0
	สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.0
ประสบการณ์ในการทำงาน	ไม่เกิน 5 ปี	30	60.0
	6 – 10 ปี	16	32.0
	11 – 15 ปี	2	4.0
	มากกว่า 15 ปี	2	4.0

2.2 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจในการใช้แบบฟอร์มระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน (ตารางที่ 2) พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่ใช้งานแบบฟอร์มระบบบัญชีมีความพึงพอใจในระดับมาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.44 คะแนน โดยผู้ตอบแบบประเมินมีความเห็นว่าแบบฟอร์มสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงและมีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.50 คะแนน รองลงมาคือ แบบฟอร์มที่พัฒนาขึ้นใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.48 คะแนน นอกจากนี้ผู้ตอบแบบประเมินมีความเห็นว่าแบบฟอร์มสามารถรายงานข้อมูลได้ทันต่อเวลาและรวดเร็ว รวมถึงสามารถแสดงข้อมูลได้อย่างละเอียดและเป็นปัจจุบันในระดับมาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.46 คะแนน

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจในการใช้แบบฟอร์มระบบบัญชี สำหรับสถาบันการเงินชุมชน

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. แบบฟอร์มครอบคลุมเนื้อหา สาระครบถ้วนเกี่ยวกับธุรกรรมของสถาบันการเงิน	4.38	0.602	มาก
2. แบบฟอร์มสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงและมีประสิทธิภาพ	4.50	0.505	มากที่สุด
3. แบบฟอร์มใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน	4.48	0.614	มาก
4. แบบฟอร์มสามารถรายงานข้อมูลได้ทันต่อเวลาและรวดเร็ว	4.46	0.542	มาก
5. แบบฟอร์มแสดงรายงานทางการเงินที่เข้าใจง่ายเอื้อต่อความสะดวกในการค้นหาข้อมูล	4.38	0.567	มาก
6. แบบฟอร์มแสดงข้อมูลได้อย่างละเอียดและเป็นปัจจุบัน	4.46	0.503	มาก
ภาพรวม	**4.44**	**0.555**	**มาก**

2.3 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจในการใช้แบบฟอร์มระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน (ตารางที่ 3) พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจต่อระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.49 คะแนน โดยผู้ตอบแบบประเมินมีความเห็นว่า ระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้นทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น ช่วยลดเวลาในการปฏิบัติงาน และสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็วในระดับมากที่สุด ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.64 4.56 และ 4.54 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจในการใช้งานระบบบัญชี สำหรับสถาบันการเงินชุมชน

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. สามารถตรวจสอบความผิดพลาดของการทำงาน ได้รวดเร็ว	4.38	0.602	มาก
2. สามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว	4.54	0.503	มากที่สุด
3. สามารถลดเวลาในการปฏิบัติงานของพนักงาน	4.56	0.501	มากที่สุด
4. สามารถลดปัญหาในเรื่องการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง	4.40	0.606	มาก
5. มีการสร้างรายงานทางบัญชีที่ถูกต้องและสมบูรณ์	4.40	0.606	มาก
6. ระบบบัญชีทำให้ปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น	4.64	0.485	มากที่สุด
ภาพรวม	**4.49**	**0.550**	**มาก**

8. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการใช้งานระบบบัญชีที่ได้ทำการพัฒนาขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบบัญชีมีประสิทธิภาพในการใช้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของไอลัดดา โอ่งกลาง (2562) ที่กล่าวว่า ควรมีการจัดหมวดหมู่เพื่อแยกรายการให้ชัดเจน โดยเรียงลำดับตั้งแต่สินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้และค่าใช้จ่าย นอกจากนี้สมุดบัญชีควรมีการจัดสมุดรายวันเงินสดรับ สมุดรายวันเงินสดจ่าย สมุดรายวันทั่วไปและสมุดรายวันแยกประเภทเพื่อให้มีการบันทึกบัญชีที่ครบถ้วน และกระบวนการขั้นตอนการจัดทำบัญชีจากบางรายการลงบัญชีด้วยระบบมือ สถาบันการชุมชนได้นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อความสะดวกสบายและรวดเร็วมากขึ้น

2. ผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจในด้านบัญชีโดยตรง ดังนั้นการจัดทำบัญชีจำเป็นต้องอาศัยคู่มือการจัดทำบัญชี และการเข้ารับการฝึกอบรม สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน เภตรา และคณะ (2560) ได้กล่าวว่า การจัดทำบัญชีไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่มีความรู้หรือประสบการณ์ในการบันทึกบัญชีและรายงานทางการเงิน ความรู้ในการทำบันทึกบัญชีกองทุนหมู่บ้านเกิดจากการสอบถาม การศึกษาในคู่มือการทำบัญชีและรายงานสำหรับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยตนเอง ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบันทึกบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงินอย่างถูกต้องตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้วิจิตรรัตน์ บุญทอง (2559) พบว่า ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชี แต่มีประสบการณ์ในการจัดทำบัญชี ซึ่งการจัดทำบัญชีส่วนใหญ่จะดำเนินการตามคู่มือการจัดทำบัญชี และการเข้ารับการฝึกอบรม

9. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการพัฒนาระบบบัญชี เฉพาะสถาบันการเงินชุมชนในอำเภอบางเลนจังหวัดนครปฐม ในการศึกษาครั้งต่อไปควรให้มีการศึกษาการจัดทำบัญชีของสถาบันการเงินชุมชนที่ในอำเภออื่นเปรียบเทียบ เพื่อให้มีระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น

10. เอกสารอ้างอิง

ดวงเดือน เภตรา และคณะ. (2560). **การพัฒนาระบบบัญชีและการเงินกองทุนหมู่บ้านท่าม่วงหมู่ที่ 4: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน ท่าม่วงหมู่ที่ 4 ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**. รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

ประคอง กรรณสูต. (2538). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนัสชัย กีรติผจญ. (2563). **ระบบบัญชี**. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด.

ยุทธชัย สกุลพฤทธิ์. (2552). **การเป็นสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน: กรณีศึกษาสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์พัฒนศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม

วิจิตรรัตน์ บุญทอง. (2559). **ระบบบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

วิไล วีระปรีย และคณะ. (2563). **ระบบบัญชี.** พิมพ์ครั้งที่ 29. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2564). **สถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ**. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน, 2564 จาก http://www.codi.or.th/downloads/community_news/community_ news-may53.pdf.

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2564). **ประวัติความเป็นมา**. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน, 2564 จาก http://www.villagefund.or.th

สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560**). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาแห่งชาติ

สุขุม โพธิสวัสดิ์. (2561). **การวางระบบบัญชี.** พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน

ไอลัดดา โอ่งกลาง. (2562). **การพัฒนาระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน: กรณีศึกษา สถาบันการเงินชุมชนตาบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม.** มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

McGriff, S. J. (2000). **Instructional System Design (ISD): Using the ADDIE Model**. Retrieved June 10, 2003, 513-553.